

פרוטוקול מס' 158

מישיבת ועדת הכספים

יום ב' ד' כסלו תשל"ה - 18.11.1974 שעה 10.00

נ כ ח ר :

חברי הועדה:

י. קרגמן - היו"ר
ע. אמוראי
ש. ארליך
מ. ארנס
י. בדר
י. בן-סאיר
י. גולן
צ. גרשוני
נ. צ. חלפון
ש. לוריא
א. מלמד
ע. פיינרמן
י. פלומין
ג. פת
ד. קורן
ח. קורקו
נ. קצב
א. שוסטק
מ. שחל

מוזמנים:

שר האוצר י. רבינוביץ
א. גפני - הממונה על התקציבים
מ. נוידרפר - הממונה על הכנסות המדינה
ד. מולכו - המפקח על מטבע חוץ
י. סלמן - מנהל רשות החברות
מ. דיין - האוצר

מזכיר הועדה:

א. קירשנר

היוע"ב לועדה:

א. נ. פלוג

היוע"מ לועדה:

ד"ר ג. קטרון

קצרנית

מ. איזנברג

סדר-היום:

א. תכנית החירום הלכלית (תשובות שר האוצר);
ב. קביעת מוסד ציבור לענין סעיף 61
לחוק מס שבח מקרקעין תשכ"ג-1963.

א. תכנית החירום הכלכלית (תשובות שר האוצר)

היו"ר י. קרגמן:
אני פותח את הישיבה.
נשמע תשובות שר האוצר על שאלות חברי
הועדה במסגרת הדיון בתכנית החירום הכלכלית.

שר האוצר י. רבינוביץ:
אפתח בתשובה לשאלותיו של חבר הכנסת
בן-מאיר. איך ספק שעתה נצטרך להתפנות
לטיפול עמוק יותר, לטיפול בשרשי הבעיות - בעיית העיוותים במס, בעיות
השכר והתמריץ לעבודה. אני מקווה שעם הנהגת מס ערך מוסף, נוכל להגיע גם
בתחום זה למסקנות, להחלטות ולהכרעות, שיעלו אותנו על דרך של הבראת המשק.

"נשארו יותר מדי סובסידיות", אמר
חבר הכנסת בן-מאיר. דברים אלה נכונים. אבל, לדעתי, למרות חומרת המצב אסור
היה לנו להחליט על ביטול נוסף של סובסידיות. בפברואר השנה ביטלנו סובסידיות
בסכום של למעלה ממיליארד לירות. עם עליית המחירים המסחררת בעולם, קפצו
מחירי המוצרים המשובסדים בממדים לא יתוארו; עם הפיחות עלתה הסובסידיה
ל-5 מיליארד לירות. להמחשת משמעותו של סכום זה אביא מספר נתונים השוואתיים:
כל תקציב החנוך של מדינת ישראל הוא 2,5 מיליארד לירות; כל תקציב הפיתוח
של המדינה הוא 6 מיליארד לירות בקירוב; כל תקציב הבטחון של המדינה הוא 14
מיליארד לירות; וכל אלה בהשוואה ל-5 מיליארד לירות סובסידיות. היתה בנו
הרוח לקצץ 2,5 מיליארד לירות. ראינו את הזעזוע שיביא הדבר והלכנו לקראתו.
אני חושב שקיצוץ נוסף בסובסידיות היה בלתי אפשרי והיה מחמיר את הדברים
בצורה קשה ביותר.

ביצוע תכנית החירום הכלכלית תלוי
אם השנה נצליח כולנו לרתום עצמנו למדיניות הכנסות ושכר מאופקת. והדברים
הונחו ביסוד תכנית החירום הכלכלית; השנה יימשכו הסכמי השכר ללא שנוי;
השנה לא תהיה תוספת יוקר אלא פעמים בלבד; השנה תעוקר תוספת היוקר מהשפעת
הפיחות. יש לי היסוד לקוות שנוכל בתחום זה - יותר מאשר בעבר - להגיע להסכם
גם עם ההסתדרות, כי בלעדי אלה, יתחיל מחדש המסע אל עברי פי-פחת, עם אזילת
הרזרבות במסבע חוץ ועם אבטלה שלא ידענו כמותה. הכרה זו אני מנסה להחדיר
לתודעתם של כל חלקי הצבור, ובעיקר לחברי בהסתדרות.

איך ספק שברגע זה דעת כולנו חייבת
להיות נתונה למאמץ של ניוד עובדים. גם ביסוד התכנית שלנו מונח הרצון למנוע
אבטלה. ולכן עלינו לעמוד על המשמר בנושא זה ולקדם פני רעות. אני תובע
מכל מגזרי המשק, אם אלה קונצרנים המעסיקים אלפי עובדים, אם אלה התעשיינים,
אם זו ההסתדרות ואם זה שר העבודה, להשקיע מחשבה ופעילות כדי להגיע במהירות
לאפשרות של ניוד עובדים. בימים האחרונים שמעתי על הנעשה בתחום זה; בין
היתר שמעתי שבחלק אחד של קונצרן גדול יש החלשה בתעסוקה בגלל סיבות שונות,
ובחלק שני של אותו קונצרן יש תעסוקת יתר. אני חושב שהתודעה של ההכרח
בבידוד עובדים, בעיקר בשבוע האחרון לאחר הפיחות, מעמיקה והולכת בקרב
כל האחראים למשק.

חבר הכנסת אפרת, בשיתוף עם ההסתדרות
הגענו לכמה החלטות, וקודם כל לגבי הפצוי למיעוטי היכולת. אולם אמרנו מראש
שתכנית החירום הכלכלית תביא להורדת רמת החיים. ב-1972 עלתה רמת החיים
ב-5%; ב-1973 עלתה רמת החיים ב-5%. גם בשנה חמורה זו, שנת 1974,
תעלה רמת החיים ב-3,4%. אנו חוזים שתכנית החירום הכלכלית תחזיר את
הגלגל אחורנית ותוריד את רמת החיים בגבולות של 5%. והפגיעה חהיה בכולם,
פרט לשכבה האחת, שאסור שתסבול גם במצב זה. אני חושב שהממשלה עושה כל אשר
לאל ידה בכדי ששכבה זו תפוצה ואולי גם מעבר לזה. בתוך המהלך החריף הסכמנו
למתן פצוי לילד הראשון והשני. הודעתי להסתדרות שאנו מסכימים לזה, אבל יהיה
בינינו בירור. אני מוכן להחזיר הכל למיעוטי היכולת. לגבי הילד הראשון והשני
חייב להיות בירור מעמיק, אם הפצוי לילד הראשון והשני צריך להנתן לשכבות
שכירים חזקות יותר. וההסתדרות רשמה לפני הודעתי בענין זה.

חבר הכנסת מלמד, גם עכשו לומר
על תכנית החירום הכלכלית "מאוחר מדי ולא מספיק", אני חושב שזה מוגזם.
המהלך היה חריף, וחזינו את חריפותו מראש. נפגשתי עם ועדת העורכים ביום ה'

ודברתי אתם קשות. תכנית החירום הכלכלית לא נולדה בשבועות האחרונים. לדעתי, זו אמירה שאין לה בסיס, ואינני רוצה להשתמש במלים חריפות יותר. הפיחות לא נולד בשבוע האחרון או בשבועים האחרונים. יושבים בודקים ומבררים עם מומחים שבועות בסתר. וההיסטוריה שהיתה על ידי התבטאויות - גם של רבי-מדינה, גם של עתונאים וגם של פקידים - העצבנות שיצרו רק חיזקו ידיהם של הספסרים ולא החישו כל החלטה בענין. משונה לשמוע שענין חריף כזה כאילו נישא על לחץ של עתוננים. אמרתי לעורכים: יושבים כתבים וכותבים מאמרים כיצד צריך לנהוג ובאוצק ובמשרדים הכלכליים האחרים יושבים ומבררים דברים במשך חדשים, ואנשיהם אנוסים על הדיבור, ואחר כך מופיע עתונאי ואומר: "אתם רואים, אני הזהרתי, אני אמרתי." "אמרתי לעורכים: איזו האבקות בלתי שווה וחכמה שלאחר מעשה. כל פרט בתכנית נבחן ונבדק ימים ולילות במשך חדשים. אבל אינך יכול להביא זאת לצבור. אני אוסר זאת על חברי. וגם אז יש הדלפות.

אנו ניסינו להתארגן לקראת הפיחות. ואני חושב שאחד הדברים המוצלחים הוא, שעד יום ששי בלילה - למרות שכולם שיצרו שיהיה פיחות - הדבר נשמר בסוד. הפעם התארגנו לקראת הפיחות באופן שניתן לרשום את המלאי בצורה מכסימלית כדי למנוע רווחי פיחות. אולי תהיינה שביתות של בעלי המלאי, כי לא היו רגילים לכך בעבר. אבל הפעם היה רישום מדויק מכסימלי של המלאי. גם לאחר מה שאמרתי וודאי הוא שתהיינה העלמות והתעשרויות. אני מניח שהפרשים במחירי המלאי יגיעו לחצי מיליארד לירות בערך.

טרם סיכמנו את הבירורים בענין הרכב. בודאי שכולם צריכים לתת דוגמה, גם חברי הכנסת וגם הממשלה, אם כי אני יודע באיזה תנאים חיים שרי הממשלה ומה הם משכורותיהם לעומת המקובל בשוק. הוא הדין אולי גם לגבי חברי הכנסת. אבל אנו נמצאים בתחילתו של הבירור, ואני מצטער שכבר פורסם כאילו החליטו לתת 75% מעליית מחיר הדלק למקבלי השתתפות בהחזקת רכב. ההפך הוא הנכון - נצטרך לגזור על הוצאות הרכב של המנגנון הממשלתי.

חבר הכנסת קורן העלה בעיית הרשויות המקומיות; נתנו לרשויות המקומיות ביטוח הצמדה לגבי מחצית החובות שלהן. מצבן מחמיר והולך. הרשויות המקומיות הבטיחו שהן תעשינה קיצוצים משמעותיים בתקציביהן כפי שעשתה הממשלה. אבל בממשלה יש יד מרכזת. אם קצצנו מיליארד לירות, ועכשו אנו מציעים לקצץ עוד חצי מיליארד לירות, אני בטוח שסכומים אלה יקוצצו. לגבי העיריות אינני בטוח אם הדבר יבוצע, אם כי הן עושות מאמצים עצומים ואם כי משרד הפנים נערך לבקורת מעמיקה יותר בתחום זה. בשבוע שעבר נפגשנו עם ראשי הרשויות המקומיות ואנו מחפשים דרכים לסייע להם. הוריתי לחשב הכללי, שלא לעכב תשלומים לרשויות המקומיות, כי זה ייאלץ אותן ללוות כספים בשוק השחור, כספים שהממשלה חייבת להם. הממשלה חייבת היום לרשויות המקומיות כ-180 מליון לירות. הוריתי לחשב הכללי לבצע את התשלומים, כי אסור שהשירותים של הרשויות המקומיות יפגעו.

מה הונח ביסוד תכנית החירום הכלכלית? שני דברים יסודיים: האחד - מניעת המשך המסע אל תוך הקטסטרופה על ידי אזילת הרזרבות; השני - להיטיב ככל האפשר עם הייצוא. אני מקווה שעם הפיחות נוכל להגיע במאזן התשלומים שלנו לתוספת של 700 מליון דולר, ובישיבה הקודמת פירטתי את סעיפי התוספת הזאת: 150 מליון דולר תוספת ייצוא, 200 מליון דולר קיצוצים בייבוא ו-300-400 מליון דולר שיחזירו לארץ אלה שציפו לפיחות. אני מקווה שתחזיות אלו שלנו יתגשמו.

בשבוע שעברנו נפגשנו עם התעשיינים והיצואנים כדי לבדוק אם הפצוי שקבענו עונה על דרישותיהם. הבירור והבדיקה עדיין נמשכים.

בשבוע הבא נכנס לבירור יסודי עם ההסתדרות לגבי מדיניות השכר ותוספת היוקר. ואני מקווה שבתחום חשוב וחיוני זה נגיע להדברות.

לשאלתו של חבר הכנסת ארנס ביחס לרכישת מטוס ג'מבו על ידי חברת אל-על, אקרא בפניכם "תולדות המחלה" של הג'מבו הרביעי:

1. לפי בדיקת כדאיות שהוגשה על ידי חברת "אל על" כדאית רכישת מטוס 747 רביעי לחברה החל מעונת התיירות של שנת 1976 (יולי 1976), בהתאם לציפיות לעליית כמות הנוסעים והמיטענים.

2. חוסר נאשר להתפתחות תנועת הנוסעים, הן בשל ההתפתחויות הכלכליות בעולם המערבי והן בשל המצב הפוליטי באיזור חייבו בחינה זהירה של ההנחות הקשורות בגידול תנועה זו.

3. נמצא ששיעור גידול של כ-7-8 אחוז בכל אחת מהשנים 1975 ו-1976 (לעומת התנועה האפויה בשנת 1974) מצדיק רכישת המטוס הנוסף.

שיעור גידול זה בהיקף הנוסעים של החברה נראה כניחן להשגה (אם כי במאמץ ניכר) בהנחה קיצונית של אי-גידול במספר הכולל של הנוסעים היוצאים והנכנסים את הארץ לעומת מספרם בשנת 1974, ומתאפשר על ידי הגדלת חלקה של "אל על" בהסעת נוסעים על חשבון חברות תעופה אחרות.

4. הערכה זו מבוססת על העובדה שמאז שנת 1971 ועד לשנת 1974 (כולל) לא עלה מספר הנוסעים הנכנסים והיוצאים את הארץ דרך האוויר. מאידך עלה מספר הנוסעים הססים ב"אל על" ב-30%, או בשיעור גידול שנתי של 9%.

משמעות הדבר היה בהגדלת חלקה של "אל על" בהסעת נוסעים ארצה מ-43% מכלל הנוסעים בשנת 1971 לכ-53% בשנת 1974.

ברור שגידול בסך כל התנועה יאפשר ביתר קלות השגת הגידול בהיקף התנועה של החברה המצדיק את רכישת המטוס הנוסף.

5. ראוי לציין שבמצב כיום בו העלאת תעריפי הטיסה אינה מדביקה את קצב הגידול בעלויות הייצור ניחן לצמצם פער זה על ידי העלאת התפוסה והתפוקה ללא גידול מקביל בהוצאות הקבועות של החברה. מבחינה זו יש לחברה יתרון ברכישת המטוס הנוסף היות ואין צורך בהשקעות תשתית נוספות בחברה לקליטתו.

6. למרות שמבחינת התנועה החזויה כדאיות רכישת המטוס הנוסף היא החל מקיץ 1976, הרי שתנאי המימון עושים לכדאית אח הקדמת הרכישה לנובמבר 1975. מחיר המטוס בנובמבר 1975 יהיה 38.7 מיליון דולר (40.7 מיליוני לירות מחיר בסיסי, כולל מערכת ניסול מיטענים ומנוע עתודה, ובניכוי הנחה בסך של 2.0 מיליוני דולר שמעניקה חברת בואינג משיקולים של רמת העסוקה אחידה בקו הייצור של מטוסי 747) לעומת מחיר של כ-43.7 מיליוני דולר ביוני 1976 (מחיר בסיסי של 40.7 מיליוני דולר ועוד התייקרות בגין עליית מדד ובהתאם להודעת החברה בסך של 3.0 מיליוני דולר).

7. ההפרש במחיר המטוס בסך של כ-5 מיליוני דולר הנו קרוב ל-13%.

מאידך עלות המימון לחברה היא בין 10-11 אחוז (90% מההשקעה יבואן מהלוואות; מחצית מהבנק ליבוא וליצוא בריבית של 8-9 אחוז והמחצית השנייה ממקורות בנקאיים אחרים, ובערבותו של הבנק ליצוא וליבוא בריבית של כ-12%). מכאן שגם בהנחה שהמטוס לא יתרום כלל להכנסות החברה כדאית הקצמת רכישתו.

8. מאידך צפויה תוספת הכנסות בסך של כ-4.0 מיליוני לירות הן בעונת התיירות דצמבר 1975-ינואר 1976 והן בחסכון בחכירת ציוד להובלת היצוא החקלאי בחודשים ינואר-מרץ 1976.

אלו היו בדיקות של חברת אל-על שנבדקו

על ידי משרד התחבורה ועל-ידינו.

א. גפני:
לרכישת מטוס זה יש גם אספקט בטחוני, כי המטוס הוא דו-תכליתי, ואילו היה לנו מטוס כזה במלחמת יום-הכיפורים, הוא היה עוזר לנו מאוד. סיבה זו בלבד אינה מספיקה כדי להחליט על רכישת המטוס. זו סיבה נוספת על הסיבות שפורטו.

שר האוצר י. רבינוביץ: לשאלה אם שוקלים ביטול בול בטחון על חשמל, התשובה היא - לא.

לשאלת שר האוצר של חבר הכנסת מלמד - כל כספי החברה הבינלאומית לפיתוח ישראל - בחברה לישראל ב' - מופקדים בבנקים בישראל - בבנק לאומי, בנק הפועלים ובנק המזרחי. הבנקים חפשיים להפקיד מטבע חוץ שלהם במוסדות בנקאיים בחו"ל הן מבחינת הוראות הפיקוח על מטבע חוץ, והן מבחינת הוראות הפיקוח על הבנקים. הבנקים מודרניים מספקים על הבנקים, ובנק ישראל מקיים בקורת יזומה על הפקדות אלו.

נ. קצב:
שמעתי שפקידים בכירים נוסעים לחו"ל לבילוי חופשה בלוויית בני משפחותיהם, ללא תשלום. האם שר האוצר יודע על כך?

י. רבינוביץ:
אנו נמצאים במצב רגיש מאוד. הייתי מייעץ לכולנו לא לרכב על גלים אלה. צריך להיות אמצע לב שלא

לרכב על גלים אלה.

י. בן-מאיר:
אלא אם הם אמתיים.

שר האוצר י. רבינוביץ:
חברת הכנסת קצב, מספיק שהשאלה שלך תפורט. התשובה שלי אין לה ערך. על כל פנים, אני אינני יודע על כך.

היו"ר י. קרגמן:
לגבי בול בטחון על חשמל, לא היתה הצעה לבטל בול בטחון על חשמל. כאשר הועלו תעריפי החשמל באחרונה סוכם עם שר הפיתוח מד גבתי, שבטול בטחון לא יוטל על העלאת התעריפים הנובעת מהייקרות הדלק. גם עכשיו מציע שבול בטחון לא יחול על העלאת התעריפים האחרונה.

ש. לוריא:
לא קבלתי תשובה על שאלתי - האם יש מחשבה לטפל באבטלה הסמויה בשירותים הצבוריים?

ט. ארנס:
ועדת הכספים המליצה שיופחת העומס המוטל על

על נציגי הממשלה המשתתפים במועצות מנהלים של חברות ממשלתיות, ונציג ממשלה לא ישתתף ביותר ממועצת מנהלים אחת או שתיים.

בטרם מחליטים סופית על רכישת מטוס הג'טסון יש לבחון כדאיות רכישה זו גם מבחינת מצב הרזרבות של המדינה במטבע חוץ ותוך בחינת האלטרנטיבות האחרות, כמו שכירת מטוסים או השאלת מטוסים.

י. פלומין:

אדוני שר האוצר, לא שמעתי דברך בישיבה הקודמת מחוץ דברך היום אני מבין שאת עיקר הבעיה של תוספת היוקר אתה רואה בתוספת היוקר שתצטרך להשתלם ביולי, ולא זו תוספת היוקר, זו בעייה שמחייבת דיון מוקדם בוועדת הכספים. כאשר הובא לאישור ועדת הכספים מתן הפטור לתוספת היוקר האחרונה, חברי כנסת משני צדי השולחן העלו מחשבות האם יש להמשיך במתן הפטור לתוספת היוקר. אני מציע שהפעם, לפני שנציב מס הכנסה יתן הוראות ביצוע לפקיד השומה לתת פטור מס לתוספת היוקר, יובא הנושא לדיון בוועדת הכספים. והייתי מבקש שדיון זה ייערך בחודש ינואר 1975. אני חושב שזו תהיה שעת אמת לזעזע, שתצטרך לבחון כל נושא הפטור מס לתוספת היוקר.

אדוני השר, מה הן התכניות הקונקרטיות לגבי רפורמה של מס בשיעורי מס הכנסה? ומה התכניות לגבי הנהגת מס ערך מוסף?

בזמן האחרון מדברים לדבר על הצורך בהלבנת ההון השחור. אין ספק שההון השחור היווה גורם נכבד בלחצי הביקוש. אינני יודע לנקוב בסדרי גודל של ההון השחור. הממעיטים מדברים על מאות מיליוני לירות והמרבית מדברים על מיליארדים. לאור ההחלטה להנהיג מס גזן נטו, האם אין כאן דבר והפוכו? אתם רוצים לעודד הלבנת הון שחור אבל ימצד שני על ידי עצם הכוונה להטיל מס על ההון, תגרמו לכך שהון נוסף ירד למחתרת.

לפני מספר ימים קבלתי דו"ח של רשות הנמלים על נייר כרומו משובח. הייתי מציע לשר האוצר להוציא הנחיות שחברות מטטלתיות ימנעו משימוש בנייר כרומו, שהוא יקר במיוחד.

צ. גרשוני: ברצוני לשאול שש שאלות שבתשובה עליהן טמון סוד הצלחת ביצוע תכנית החירום הכלכלית:

א. מה הם האמצעים לספיגת המגיע מהמחעשרים, ומתי יש בדעת הממשלה להציעם?

ב. מה הן הצעות הממשלה לגבי התנהגות ונהגים של השרים, חברי הכנסת והפקידות הבכירה. אינני חושב שהשאלה היא רק שאלת המסכורת והאש"ל. השאלה היא - הברזים הפתוחים.

ג. האוצר י. רבינוביץ: מה זה "ברז פתוח"?

צ. גרשוני: "ברז פתוח" הוא ברז שאפשר לפתוח ולסגור אותו לפי רצון הפותח.

ג. מתי תסיים עבודתה ועדת שמגר לכדיקת דרכי הפיקוח על הבנקים?

ד. אני מבקש הודעה בדורה לגבי מתן פצוי על התייקרות לילד הראשון והשני, דבר שנראה לי כ"מעשה חלם", כי משפחות רבות שיש להן ילד או שניים אומרות בעצמן שאינן זכאיות לפצוי זה.

ה. מה תכניות הממשלה לייצוב המסק מבחינת משטר העבודה, והעלאת הפריון?

ו. האם נבדק - או נמצא בתהליך בדיקה - אם חלקים גדולים של המשק יוכלו לעמוד בעול שהוטל עליהם במסגרת התכנית הכלכלית גם בתחום השכר וגם בתחום האשראי?

א. שוסטק:

ב-4 החדשים שעברו מאז נכנס שר האוצר מר רבינוביץ לתפקידו, הביא שתי חכניות כלכליות חמורות. ולמרות ההפגנות וההתנגדות, אני חושב שהצבור מביץ - אפילו הצבור שמפגיץ - שהדבר לא נעשה מנחת, אלא מוכרחים היו לעשותו. אם הוחלט כבר על שני ניתוחים קשים אלה, הם מוכרחים להצליח. אם לא יצליחו - איך יותר תקווה. אולם הצבור איננו גולם. הוא יודע ששני ניתוחים אלה, אינם סופיים ויהיה להם המשך.

כולנו יודעים שתכנית החירום הכלכלית תחייב ניידות עובדים שתהא כרוכה בהסבה מקצועית, והיא תחייב העלאת פריון הייצור. מדוע אין הממשלה מקימה מועצה עליונה לשעת חרום שבה ישתתפו האגודים המקצועיים והתעשיינים? אני חושש לאבטלה ולאבטלה חמורה. אני שואל, מדוע אין מקדימים תרופה למכה?

י. בן-מאיר:

ברצוני לשאול את שר האוצר: א. האם ברור לו שמה שיוחלט לגבי תוספת היוקר בינואר ישמש תקדים לגבי תוספת היוקר מכאן ואילך?

ב. האם נשקלת האפשרות של הטלת מס הכנסה על תוספת יוקר? אני מסכים שתוספת היוקר הוא מכשיר חשוב. אבל צריך להתאים אותו למציאות היום. ואחת ההתאמות יכולה להעשות על ידי הטלת מס הכנסה על תוספת היוקר.

ג. מה כמות הסחורות שנתגלו על ידי שלטונות המכס? האם כל הסחורות הוחרמו לטובת המדינה, והאם כל העבריינים יועמדו לדין? התכנית בטלוויזיה ביום ד', בה הראו כיצד מגלים סחורות אלו היתה חיובית ביותר והיתה לה השפעה פסיכולוגית חשובה על הצבור. עצם העובדה שהצבור ראה כיצד המגלים את הסחורות ותופסים את העבריינים, העלתה את המוראל שלו. אבל לא שמענו שהעמידו את העבריינים לדין. מדוע אי אפשר להעמידם לדין בשיפוט מהיר?

ד. האם האוצר שוקל ברצינות את הרעיון של ניוד הלירה? הכוונה היא שלא יבצעו פיחות אחת לשלש שנים, בממדים שהיו הפעם, אלא תהיה התאמת שער תקופתית. הוא הדין לגבי ביטול או צמצום הסובסידיות למצרכי יסוד. האם מוכן לשקול האוצר ניוד המתירים של מצרכי היסוד, כדי שלא יהיה צורך לקצץ סובסידיות בסדרי גודל שהדבר נעשה הפעם. בארצות-הברית עלה מחיר קילו סוכר מ-17 סנט ל-54 סנט, אבל העלאה זו נעשתה בהדרגה ולא בבת אחת.

ה. מדוע לא ייאסר יבואם של מצרכי מזון, ממחקים וצעצועים?

ו. האם מוכן שר האוצר לשקול את ההצעה שלגבי עובדי המדינה לא תהיה שום העלאה בהוצאות נסיעה בגין העלאת מחיר הדלק?

ז. מה חושבת הממשלה לעשות בתחום הקטן מבחינה כספית אך גדול מאד מבחינה מוסרית וחזוקית - תחום הדוגמה האישית של השרים עצמם? מדוע חברי כנסת צריכים לשלם עבור הארוחות במזנון הכנסת והשרים - לא? מדוע לשרים צריכים להיות חשבונות פתוחים במסעדות? הוא הדין לגבי נסיעות שרים לחו"ל.

ח. מתי לדעת שר האוצר נגיע לרפורמה במסים?

ח. קורפו:

אני ראיתי שלושה טכסטים של התכנית הכלכלית, האחד שהיה בישיבת הממשלה, השני שהיה בוועדת הכספים והשלישי שהיה בכנסת. בטכסט שהופיע בישיבת הממשלה אין זכר לשלב ג' של התכנית - הרפורמה במסים ותיקון העוותים. האם לא הגיע הזמן לחשוב על שלב ג' של הרפורמה במסים?

היועץ המשפטי של הממשלה החליט שיש להשעות את מנהלי "מקורות". האם הממשלה חייבת לקבל חוות דעתו של היועץ המשפטי או לא? אם היא חייבת לקבל חוות דעתו, מדוע שר החקלאות איפשר לנציגי הממשלה במועצת המנהלים של "מקורות" להצביע כאוות נפשם? אם שר החקלאות אמר לנציגי הממשלה במועצת המנהלים שיצביעו כאוות נפשם, אני מבין שהממשלה קבלה החלטה שלא להשעות את מנהלי "מקורות". אני מבקש לדעת אם הממשלה קבלה החלטה כזאת.

הנושא נדון בוועדה, והוועדה החליטה לפנות לראש הממשלה ולשר האוצר בענין זה.

היו"ר י. קרגמן:

זה.

ש. לוריאני: הייתי מבקש לדעת מהי תכנית הממשלה לגבי מתן פיצוי על ההתייקרות למיעוטי יכולת ולמשפחות מרובות ילדים? אין עיני צרה במתן פיצוי לילד הראשון והשני. אבל נדמה שהכניעה ללחץ ההסתדרות בענין זה, מחטיאה את המטרה. במשפחה שיש בה ילד אחד או שני ילדים הבעל והאשה עובדים והם אינם נזקקים לפצוי. לכן מתן פצוי למשפחות כאלה יהיה על חשבון הפצוי למשפחות מרובות ילדים ויביא להזרמת כספים מיותרים לשוק.

הפצוי למשפחות מרובות ילדים אינו יכול להיות פצוי חד פעמי, ואינו יכול להצטמצם בתחום אחד בלבד. לדוגמה, בטבלת מחירי המים, לא ראינו מחיר מיוחד למשפחות מרובות הילדים.

לרגל חוסר הזהירות שהוכיחו העיריות בניהול משקן הכספי, האם לא שוקל שר האוצר הקמת ועדת פיקוח על הרשויות המקומיות? לקיחת הלוואות צמודות לדולר, זהו בזבוז עצום. ואני בטוח שהבזבוז וההפסדים בעיריות עולים על הבזבוז של 10-20 מליון דולר בחברה לישראל. הדבר מחייב הסקת מסקנות בתחום הפיקוח. ומשרד הפנים בעצמו לא יוכל לעמוד בכך.

אני מקבל שבמסגרת חכנית החירום הכלכלית אי אפשר היה לבטל את כל הסובסידיות. האם שר האוצר אינו חושב שהגיע הזמן לעבור מסובסידיה למצרך לסובסידיה לנצרך?

ד. קורן: בעקבות חשבתו של שר האוצר על שאלתי בענין הרשויות המקומיות, ברצוני לשאול: האם לא הגיעה השעה למזג רשויות מקומיות, ובמקום שהדבר אינו ניתן - למזג את השירותים של הרשויות המקומיות?

אותי מדאיגה העובדה שהצורך בעידוד הייצוא לא בא לידי בטוי מספיק בתכנית החירום הכלכלית. לפי חישוב שעשיתי ההפוש בין דולר יבוא חמרי גלם ובין דולר ייצוא היה 40 אגורות ונשאר 40 אגורות. אני חושב שנושא זה צריך להבחן מחדש וצריך למצוא לו פתרון.

אני מבין שמקבלי קצבת זקנה המקבלים הטבה סוציאלית יקבלו פיצוי על ההתייקרות. מקבלי קצבת זקנה שיש להם הכנסה מינימלית ואינם מקבלים הטבה סוציאלית, נמצאים במצב קשה. לאלה צריך לעזור על ידי העלאת הקצבאות.

בדיון על החברה לישראל ביקשתי משר האוצר לערוך "בדיקת חמץ" בכל החברות הממשלתיות לגבי צורת השקעת הכספים. היום נראה לי שצריך להחמיר עוד יותר את הפיקוח על החברות הממשלתיות.

אני זוכר שכאשר ועדת הכספים החליטה על העלאת תקציב הסובסידיות מ-250 מליון לירות ל-530 מליון לירות, הייתה הרגשה בוועדה שאיננו הולכים בדרך הנכונה. היום כאשר תקציב הסובסידיות הגיע ל-2,5 מיליארד לירות, צריך לעשות משהו כדי להקטין את הסכום לאט לאט, או לקבוע שזה חלק מהמדיניות.

אנו משלמים במיטב דולרינו עבור בשר שאנו קונים בחו"ל. לפני שנה אמרו לתקלאים להקים להקוה של עופות, ועכשו נוצר עודף בבשר עוף. האם אי אפשר להפסיק יבוא בשר בקר ולייצר בשר עוף בנורמות שקבענו לעצמנו? אמנם יהיה בכך כדי לשנות הרגלי הצריכה

אבל זה יחנך את אזרחי המדינה לצרוך מתנובת הארץ ולחסוך בדולרים.

אני מציע שנובאו לפנינו כל הנתונים לפני שיוחלט סופית על הכושת: מטוס.

מ. ארנס:

הג' מבו.

אני חושב ששר האוצר יסכים אתי שבעיית המפתח של המשק בעתיד הקרוב היא - העברת מפעלים יצרניים מייצור מוצרי צריכה לייצור בטחוני או לייצור ליצוא. אני הייתי שם את הדגש על ייצור בטחוני, כי זה שוק שנמצא בידינו, וכיום הוא מגיע ל-2 מיליארד דולר לשנה. אין לנו מספיק זמן להמתיך שתהליכים אלה יבוצעו באופן טבעי עקב לחצי השוק. האם אחם שוקלים הקמת מועצה לייצור בטחוני שתכוון הסבת הייצור במפעלים מייצור מוצרי צריכה לייצור מוצרים בטחוניים? היום הודיעו שמפעל הרכב בנצרת עילית ימשיך בייצור מכוניות. אני חושב שצריך היה לכוון מפעל זה ולתת לו תמריצים מתאים כדי שיעבור לייצור בטחוני.

האם אתם שוקלים הקמת מוסד במישור

מינהלי שיעסוק בהפניית כוח אדם מענף אחד לענף אחר?

ברצוני לשאול את שר האוצר:

ש. ארליך:

א. מדוע הוצע לקצץ בתקציב רק 500

מליון לירות?

ב. האם משרד האוצר הפסיק למשוך כספים

מבנק ישראל?

ג. מהו קצב מכירת אגרות חוב לצבור?

ד. האם מורגש שנוי בפתיחת אקרדיטיבים

לייצוא וליבוא?

אני מבין שהתכנית הכלכלית אינה מכוונת לשחק את המשק. עקב ההתייקרויות

ב.צ. חלפון:

דרוש אשראי גדול יותר כדי להמשיך בייצור. אינני יודע מה נעשה בתעשייה. אבל אני יודע מה נעשה בחקלאות. ומדיניותו של בנק החקלאות כיום היא - אי-הגדלת האשראי. למעשה זוהי מדיניות של הקפאת אשראי. במצב זה לא נוכל להמשיך לייצר. מהי מדיניות הממשלה לגבי הגדלת האשראי?

לפי מספר המכוניות הנעות בכבישי

תל-אביב, נדמה לי שלא תהיה שום הקטנה בצריכת הדלק. אני הייתי מציע להשביח את הרכב יומיים בשבוע.

האם נבדק בכל החברות הממשלתיות והאחרות הפועלות בחו"ל, האם יש

מ. שחל:

בהן נוהג דומה לזה שהיה בצי"ם לגבי הגדלת ההכנסות?

פועלי ייצור המשרתים במילואים,

כאשר הם מקבלים משכורתם מקרן השוואה, מנכים להם תשלומי פרמיות ושעות נוספות. דבר זה מעורר תרעומת והתמרמרות בקרב הפועלים. כאשר תשלומי הפרמיה והשעות הנוספות הם גלובלים, אין סיבה שינכו תשלומים אלה משכרם של הפועלים כאשר הם משרתים במילואים.

אני חושב שמשרדי הממשלה צריכים

להגיע לתיאום ביניהם, לפני שנמסרות הודעות והחלטות. מפי שרים שמענו שהוטל היטל על המלאי. לאחר מכן בפגישה עם הממונה על הכנסות המדינה סוכם מה שסוכם. הופתעתי שכעבור שעות נמסרה הודעה שונה לחלוטין. אני מבקש שיהיה תיאום בין המשרדים לגבי החלטות המתפרסמות לצבור. אולי עכשו אוכל לקבל חשובה מוסמכת מה דינו של אדם ששילם מלוא התמורה עבור הסחורה שקנה מייצור מקומי או מייבוא?

יש אנשים שרכשו מוצר ייבוא ועדיין

לא שילמו מלוא התמורה. עתה לאחר עליית המחירים, אינם רוצים במוצר זה.

כא אדם ואומר: אינני רוצה לרכוש מכונית ב-60,000 לירות. אני מוכן לבטל את הקנייה. אבל אין פתרון משפטי לבעייה. אי אפשר לפטור אותו מההזמנה. להפך, היבואן אומר שדמי הקדימה וההוצאות יחולו על הקונה.

א. מלמד: האם הממשלה בוחנת אפשרות לשנות הסכמים הסטוריים בקשר לזכויות

של חברות בהן יש לממשלה חלק?

לאחרונה נחפרסמה ידיעה על עמלות שמקבלים סוכני נשק. האם ניתנה הוראה מפורשת למשרד הבטחון לבטל עמלות אלו, ובמידה שאי אפשר לבטלן, לקצץ בהן ולא להכנס להתחייבויות חדשות?

האם מבוצע הקיצוץ של חצי מיליארד לירות בתקציב הבטחון, כפי שהוחלט עליו?

י. גולן: בתכנית החירום הכלכלית יש פרק על אורחות חיים וחסכון. מדוע

מצניעים פרק זה?

היו"ר י. קרגמן: תמו השאלות. חשובת שר האוצר נשמע באחת הישיבות הקרובות.

ב. קביעת מוסד ציבור לענין סעיף 61 לחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963

היו"ר י. קרגמן: אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום - קביעת מוסד ציבור לענין סעיף 61 לחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג - 1963. (קופת חולים מאוחדת) קופת חולים עמית ומרכזית. (קורא מכתבו של שר האוצר).

קביעת מוסד ציבור לענין סעיף 61 לחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963, קופת חולים מאוחדת, (קופת חולים עמית ומרכזית) א ו ש ר ה

היו"ר י. קרגמן: מחר נקיים ישיבות של ועדות המשנה. ביום ה' נקיים ישיבת מליאת הועדה בה נדון בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה.

ישיבה זו נעולה.